

Den globala klimat- och miljösituationen – EU och klimatförhandlingarna – EMU-propaganda i valrörelsen

1 Den globala klimat- och miljösituationen

”Utsläppen i atmosfären och i naturen påverkar inte bara klimatet genom växthusgaser som koldioxid och sot utan också haven som försuras genom tillförseln av koldioxid. Tilltagande torka och vattenbrist ödelägger tidigare jordbruksområden med svält som följd i vissa delar av världen. I andra breder översvämningar ut sig och hotar livsbetingelserna.” Medlemsinformation 2010-01-28, sid 1 på vår hemsida: www.nejtill.eu.se/botkyrka .

Den tilltagande förurningen av haven tillsammans med utsläppen i luften, i vattendrag och på land av gifter, föroreningar, partiklar och fibrer från plast är ett dödligt hot mot ömtåliga ekosystem för både växter och djur och i förlängningen hotas människans existens. Övergödningen av Östersjön skördar redan sina offer, t ex ejdern. EU:s och andra rika staters industriella rovfiske skadar bottarna och så gott som utplånar fiskbestånden och ödelägger lokalbefolkningens kustnära fiske.

Den hänsynslösa avverkningen av skogar i den tredje världen rubbar också den ekologiska balansen.

1.1 Den globala uppvärmningen

”Bevisen för att det pågår en global uppvärmning är otvetydiga. Varje årtionde sedan 1980 har varit varmare än det föregående och jorden har värmts upp under det senaste halvsekle.

Det slår den amerikanska väder- och klimattjänsten NOAA fast i en rapport. Rapporten har vetenskaplig tyngd, över 300 forskare från 48 länder bidrog till den. De har tagit fram data till tio globala nyckelindikatorer som enligt NOAA entydigt pekar mot ett allt varmare klimat. ... Sju indikatorer visar på stigande trender under det senaste årtiondet: högre temperaturer på land, ökad värme över världshaven, varmare hav, högre temperaturer i troposfären, ökad fuktighet, varmare ytvattnen i haven och högre havsnivåer.

Tre indikatorer pekar mot minskande trender under samma tid: krympande havsisar, minskande snötäcken och glaciärer som smälter bort.” DN 31/7 -10

1.2 Forskarna, FNs klimatpanel och klimatskeptikerna

I slutet av 2009 hamnade forskarna på East-Anglia-universitetets klimatcentrum i hetluften när ett stort antal av deras mejl lades ut på offentliga servrar.

”Kritikerna hävdade att mejlen visade att forskarna hade fuskat och att de utövat påtryckningar på FNs klimatpanel.

Tidigare i år har en mindre granskningskommitté tillsatt av East-Anglia-universitetet friat forskarna från anklagelserna, liksom en brittisk parlamentarisk utredning.

Igår offentliggjordes resultatet av den största utredningen och den ser inga skäl att ifrågasätta klimatforskarna eller slutsatserna i FN:s klimatpanels senaste rapport. Men man påpekar också att forskarna har varit ”ohjälpsamma” när andra har frågat efter information.

Universitetsledningen får kritik för att den inte sett till att offentlighetsprincipen följts bättre.” DN 8/7 -10.

Klimatforskarna blev alltså friade från anklagelserna om fusk och otillbörlig påverkan, men öppenheten måste förbättras.

Den av FN tillsatta oberoende utredningen av FN:s klimatpanel presenterade sina resultat måndagen den 30 augusti. Det är viktigt att konstatera att dessa gäller klimatpanelens arbetsmetoder och inte IPCC:s vetenskapliga resultat. Kritiken gäller bristande öppenhet och benägenhet att lyssna på och ta till sig kritik då klimatpanelens sammanfattningar granskades av utomstående med den påföljd att några felaktiga uppgifter kvarstod vid publiceringen. T ex att risken var mycket stor att glaciärerna kring de högsta bergen i Himalayamassivet skulle vara borta 2035. Slutsatsen publicerades trots att flera forskare påpekat att siffrorna inte stämde. DN 31/8 -10.

Men det bör påpekas, att det verkliga problemet kvarstår, att glaciärerna smälter och kan leda till utbredd vattenbrist. Omkring 2 miljarder människor är idag beroende av vatten enbart från Himalayas högplatå, världens ”tredje pol”. Se debattartikeln där Norges utrikesminister Jonas Gahr Støre redogör för en rapport om tillståndet i kryosfären, de delar av jorden som är täckta av snö och is. DN 14/12 -09. Se medlemsinformation 2010-01-28.

Magnus Westerstrand skrev den 1 augusti i år på Brännpunkt i Svenska Dagbladet om hur olje- och gasindustrin spenderat miljoner på lobbyingen. ”Greenpeace kom nyligen med en rapport som nämner Koch industries bland dem som satsar mest pengar på tankesmedjor som sprider felaktigheter och

myter i klimatdebatten. Engelska tidningen the Times konfronterade den 19 juli Exxon. Bolaget har dokumenterats ge över 10 miljoner kronor under 2009 till tankesmedjor och organisationer som försökt förminska klimatfrågan. ...

Budskapet i lyckade kampanjer mot vetenskapliga fakta liknar varandra oberoende av fråga. En del är spridande av konspirationsteorier, i klimatdebatten förekommer ogrundade påståenden om en korrupt vetenskap, forskningsfusk och personliga attacker på framstående forskare. Detta skedde bland annat genom climategate i svensk media, där huvudpersonerna anklagades för bland annat forskningsfusk innan något sådant påvisats. ...

Slaget om att sprida osäkerhet är dock redan vunnet när media börjar spekulera i diverse anklagelser som florerar kring klimatforskare. Climategate var också till stor del starten för att den svenska ekokammaren skulle få medieutrymme. Sedan fick självutnämnda experter synas hela vägen upp till Aktuellt och Agenda för att sprida myter, felaktigheter och osäkerhet." SvD 1/8 -10.

Priset togs av "vetenskapsradion" som den 29 januari i år spred uppgiften om global temperaturminskning i stället för temperaturökning. Först onsdagen den 3 februari talade "vetenskapsradion" korrekt om global temperaturökning, men utan ett beklagande från redaktionsledningen för att den givit spridning åt den felaktiga uppgiften, som – om den varit riktig – skulle ha inneburit, att det inte fanns något sådant klimatproblem som forskarvärlden beskrivit! Redaktionsledningen skapade osäkerhet på det mest allvarliga sättet.

1.3 Träd och andra växters förmåga att absorbera koldioxid avtar

"Forskare har länge känt till att ungefär hälften av all koldioxid som släpps ut, i stället för att hamna i atmosfären, absorberas av havet och av de gröna växterna på land.

På 80- och 90-talet höll växtligheten jämna steg med stigande koldioxidhalter. Men den trenden tycks nu vara bruten.

- Kurvorna pekar åt fel håll, och det finns andra studier som tyder på att detsamma gäller för havet, säger Steven Running.

Med hjälp av satellitdata uppskattar han och hans kollegor att den minskade så kallade primärproduktionen motsvarar 550 miljoner ton kol lagrat i växter."

"Svår torka och många bränder har gått hårt åt jordens grönska under det senaste decenniet, det varmaste sedan mätningarna startade på 1800-talet.

- Det är ett tidigt tecken på att jordens naturliga kolsänka håller på att sakta in. Följden blir att koldioxidhalten i atmosfären kan öka allt snabbare, säger Steven Running, professor i skogsekologi vid universitetet i Montana i USA och en av författarna bakom studien som publiceras i tidskriften Science idag.”
DN 20/8 -10.

Följden blir mer koldioxid både i atmosfären och i haven. Problemen med klimatet och försurningen av haven blir allvarligare. Torkan och svåra skogsbränder, som t ex i Australien, har ödesdigra konsekvenser.
”I förlängningen, menar han, leder denna utveckling till att konkurrensen om världens odlingsmark ökar.

- Det betyder i sin tur större begränsningar för både mat- och biobränsleproduktion än förväntat, säger Steven Running.” I norr bidrar klimatförändringar till en längre växtsäsong och på så sätt en ökad grönska, men denna har inte förmått att under det senaste decenniet uppväga den motsatta tendensen i områden med torka och skogsbränder. DN 20/8 -10.

1.4 Sopberget i Atlanten växer inte, men mängden plastföremål som slängs i havet ökar – blir bärare av gifter

”Data om sopberget i Atlanten publiceras i senaste numren av tidskrifterna Science och Marine Pollution Bulletin.

- Den analys vi presenterar är en robust, vetenskaplig beskrivning över omfattningen av plastföroreningar i havet, säger Paul Joyce vid Sea (det amerikanska studieförbundet Sea education association) i ett pressmeddelande.

En trolig förklaring till att sopberget inte växer är att plasten bryts ner till mikroskopiska partiklar, som inte fastnar i en planktonhåv, säger Kerstin Magnusson, som forskar om gifter i marin miljö vid företaget N-research.

Plastmolekylens egenskaper gör att den suger åt sig fettlösliga miljögifter som PCB, DDT och bromerade flamskyddsmedel.

-Plastpartiklarna laddas med miljögifter, som kan föras över till marina organismer, till exempel musslor. Men även en fågel kan drabbas om den får i sig en plastpåse som dragit åt sig gift. Plasten ligger i krävan och giftmolekylerna är så små att de tar sig in i blodet, säger Kerstin Magnusson.

I vilken omfattning det sker är en av många frågor kring plastbergen.”
SvD 20/8 -10.

Den omfattande användningen av plaster i emballage som inte återanvänds måste ses över och regleras. Kunskaper om plaster som bärare av miljögifter, som hotar marina organismer och djurlivet över huvud taget, måste få fäste i hela skolsystemet alltifrån förskolan, liksom giftspridningen, som måste stoppas. Det är en överlevnadsfråga.

1.5 Östersjön, övergödningen, döda bottnar, blågröna alger, oljeutsläpp - Helsingforskommissionen

Övergödningen av Östersjön kommer i stor utsträckning från läckage från jordbruket av gödande näringsämnen som fosfor och kväve och leder till en ohållbar algbloomning och annan växtlighet, som tidvis dör, faller ner till bottarna och förbrukar syret där vid sin nedbrytning. Resultatet är syrefria, döda bottnar och då frigörs fosfor som varit bundet i bottensedimentet och blir näring åt cyanobakterier (blågröna alger), som kan tillgodogöra sig kväve från vattnet, och när värmen kommer är massblomningen av de blågröna algerna ett faktum. Då syret försvinner från bottarna, dör torskens befruktade romkorn och hotar fiskens reproduktion i stora delar av Östersjön.

De blågröna algerna kan tillverka nervgiftet BMAA som misstänks kunna orsaka ALS, alzheimer och parkinson. Mer forskning behövs. Anslag saknas till bland annat en masspektrometer. SvD 12/7 -10.

Övergödningen är alltså ett problem som måste lösas.

Ett annat är, att det är i det närmaste riskfritt att släppa ut olja i Östersjön. ”De senaste åren har det skett cirka 1.300 utsläpp av olja och andra kemikalier i Östersjön. Men av 200 inledda förundersökningar har bara 14 lett till fällande domar. Det är även vanligt att oljeutsläpparna slipper betala notan.” DN 16/6 -10

Östersjöländernas regeringar har enats 2007 om en aktionsplan för Östersjön inom Helsingforskommissionen. Planen handlar om åtgärder för att minska övergödningen och utsläppen av farliga ämnen. Varje Östersjöländ ska presentera egna åtgärdsplaner.

Men än saknas åtgärdsplaner från bland annat Tyskland, Lettland och Litauen. Den 25 augusti träffades miljöministrarna i Stockholm under svenskt ordförandeskap och de kom överens om att träffas oftare. Det ska bli möten varje år. DN 25/8 och 26/8 -10.

Det är inte fler möten som primärt behövs, utan fler åtgärder i praktiken mellan mötena, för Östersjöns miljöproblem är akuta. Men åtgärderna ska inte vara kontraproduktiva som det svenska borttagandet av skatten på handelsgödsel och försvagningen av miljölagstiftningen under förevändning att reglerna ska förenklas, som t.ex. försvagade regler om miljö kvalitetsnormer som föreslås träda i kraft i höst.

2 EU och de fortsatta klimatförhandlingarna

2.1 Bakgrund

I medlemsinformation 2010-01-28, ”Klimatkonferensen i Köpenhamn den 7-19 december 2009: EU, en del av problemet” gavs information om den globala klimat- och miljösituationen, de utvecklade ländernas klimatskuld till utvecklingsländerna, Kyotoavtalet och FN:s klimatkonvention, förhandlingarna under Köpenhamnskonferensen och EU:s och Sveriges senaste åtaganden och beslut. Se vår hemsida: www.nejtilleu.se/botkyrka

De utvecklade länderna har en klimatskuld till utvecklingsländerna. Enligt ackumulerade utsläpp av koldioxid 1850-2005 uppskattade av World Resources Institute svarade USA för 29 och EU för 27 procent, dvs tillsammans för mer än hälften och de industrialiserade länderna för totalt 77 procent.

Världsbankschefen Robert B Zoellic medgav: ”- U-länderna bär inte ansvar för klimatkrisen och de är illa förberedda att hantera dess konsekvenser.” DN 17/9 -09.

Kyotoavtalet från 1997 slutförhandlades 2001 och trädde i kraft 2005. Det är legalt bindande för ett 40-tal i-länder vad gäller utsläpp av växthusgaser, överföring av ny koldioxidsnål teknik och ekonomisk kompensation till u-länderna. Kyotoavtalet löper ut 2012.

”För de 130 utvecklingsländer som ingår i G77-gruppen är det också centralt det som står i både FN:s klimatkonvention och Kyotoprotokollet: De utvecklade länderna bär ansvaret för det klimathot som finns i dag och ska minska sina utsläpp innan de fattiga kan förväntas göra det.” SvD 5/11 -09.

Vid klimatförhandlingarna i Bangkok i september 2009 deklarerade EU ”att unionen inte ville gå med på någon förlängning av Kyotoavtalet.” DN 18/12 -09.

Därmed uppstod sprickan mellan EU och den stora majoriteten av världens länder och fattiga folk och EU hamnade på samma sida som USA.

Under Köpenhamnskonferensen uppstod tre avbrott i förhandlingarna. De berodde på att det danska ordförandeskapet, med dåvarande miljöministern Connie Hedegaard och statsminister Lars Lökke Rasmussen i spetsen, avvek från spåret med en förlängning av Kyotoavtalet som den stora majoriteten omfattade och i stället cirkulerade bland särskilt utvalda länder förslag som kröp ifrån det ansvar som utvecklade länder tagit i Kyotoavtalet. Det var extra känsligt, eftersom Connie Hedegaard hade nominerats till den nya EU-kommissionen och hon blev också dess EU-kommissionär för klimatfrågor. EU-ordförandeskapets tal om att sätta press på andra länder för att uppnå "ett globalt rättsligt bindande avtal" betydde i praktiken en kollisionskurs med Kyotoavtalet och den stora majoriteten av världens länder och folk.

Den 11 juni i år avslutades det förberedande mötet i Bonn inför klimatkonferensen i Cancún i Mexiko i december. Positionerna är desamma mellan rika och den stora majoriteten bestående av fattiga länder.

2.2 EU:s politik inför klimatmötet i Cancún i Mexico i december

Den 17 juli presenterade EU:s kommissionär för klimatfrågor, Connie Hedegaard, på DN Debatt EU:s politik inför nästa klimatkonferens i Cancún. EU:s ambitionsnivå har inte höjts, utan EU:s mål är fortfarande att utsläppen av växthusgaser ska minska med 20 procent till år 2020 jämfört med 1990 och EU är beredd att höja till 30 procent, om även de andra större ekonomierna gör så. På lång sikt har EU och andra industrialiserade länder satt målet att till år 2050 minska våra utsläpp med 80-95 procent jämfört med 1990 års nivåer. Minskningen med 20 procent till år 2020 räcker inte till att klara en temperaturökning på högst 2 grader. FN:s klimatpanel angav 2007, att det krävs 25-40 procent för att klara 2-gradersmålet.

Strategin inför förhandlingarna i Mexico känns bekant. "Som vi har klargjort vid flera tillfällen vill EU se en rättsligt bindande och global ram för klimatarbetet i form av ett nytt avtal. Vi är dock öppna inför möjligheten att förlänga Kyotoprotokollet med en andra period, ...". Men sedan kommer EU:s förbehåll, villkor som kullkastar Kyotoprotokollet: "förutsatt att två krav uppfylls. De övriga stora utsläppsländerna måste ta på sig att minska sin del av de globala utsläppen, och de brister i protokollet som i dagsläget leder till negativ miljöpåverkan måste åtgärdas." Kyotoavtalet utgår från att de rika länderna har förorsakat klimatutsläppen alltsedan industrialiseringens början, att de alltså har

en klimatskuld och att de fattiga länderna tvingas bära 75-80 procent av konsekvenserna. Följaktligen ska de utvecklade länderna finansiera gröna energisystem i u-länderna och minskningen av deras miljöpåverkan samt överföra grön energiteknik.

De fattiga länderna kan i sin utvecklingsfas komma att öka sina utsläpp, vilka behöver kompenseras av de rika länderna genom ännu större åtgärder, vilket står i strid mot EU:s villkor och EU:s klimatambitioner, som inte räcker till för 2-gradersmålet. Fortfarande vänder sig EU mot Kyotoavtalet och dess fokus på de industrialiserade länderna. Det är alltså ingen ändrad hållning från EU:s sida.

Det var ju vid klimatförhandlingarna i Bangkok i september 2009 som EU bytte fot och deklarerade att unionen inte ville gå med på någon förlängning av Kyotoavtalet.

Skiljelinjen mellan rika och fattiga länder från Köpenhamn kvarstod också vid klimatmötet i Bonn som avslutades den 11 juni i år. DN 12/6 -10. EU:s linje var densamma. De 30 miljarder dollar för åren 2010, 2011 och 2012 som utlovaades i Köpenhamnsackordet från i-länderna till de fattigaste utvecklingsländerna, för att de ska kunna hantera effekterna av ett förändrat klimat, har inte betalats ut. EU skulle stå för 10,6 miljarder dollar av de s. k. snabbstartspengarna.

Inför förhandlingarna uppmanade FN:s klimatchef Yvo de Boer i-länderna att få fram de utlovade pengarna. DN 29/5 -10.

Vad de fattiga länderna behöver är teknikfinansiering och -överföring för att utnyttja solenergi både i större och mindre skala för uppvärmning och el. Nät för eldistribution behöver byggas ut. Då kan skogarna skonas genom att användningen av ved för bränsle kan trängas tillbaka. Även vindkraften behöver tas till vara genom teknikfinansiering och -överföring.

I områden med torka och vattenbrist behövs teknik för att bättre ta till vara den nederbörd som ändå faller och det grundvatten som finns. Även teknik för vattenrening och sanitet behövs.

2.3 Saknas åtgärder för att uppnå målen

EU sätter, som framgått tidigare, mål för att minska utsläppen av växthusgaser, men listan på åtgärder för att uppnå målen är kort.

Sedan EU beslöt, att nya personbilar ska släppa ut högst 120 g koldioxid per kilometer har det inte hänt något. Detta är mycket snack, men lite verkstad. EU:s överstatliga miljöpolitik är inte baserad på minimibestämmelser, vilket är ett hinder för de medlemsländer som vill gå före.

3 EMU-propaganda i valrörelsen

I en partiledarintervju i DN den 29 augusti vill Jan Björklund ha en ny folkomröstning om EMU under kommande mandatperiod. På frågan: ”Men var det så här i efterhand inte tur att svenska folket sa nej till euron och behöll kronan. Annars hade vi som euromedlemmar tvingats betala mer till Grekland och andra länder som inte skött sina statsfinanser?”, svarade Jan Björklund: ”-Nej, vi är med och betalar och tar ansvar, men vi vill inte vara med och bestämma. Det är lite konstigt.”

Det är inte sant. Sverige, som är fri från euron, har inte samma förpliktelser som euroländerna, som till att börja med gav Grekland stöd med 80 miljarder euro i form av fördelaktiga lån och internationella valutafonden (IMF) med 30 miljarder, dvs sammanlagt 110 miljarder euro. När krisen för euron blev akut på valutamarknaden, beslöt ministerrådet på morgontimmarna måndagen den 10 maj om en plan till skydd för euron på 750 miljarder euro, varav IMF bidrar med 250 och EU med 500 miljarder euro, varav 60 kommer från gemensamma tillgångar och 440 miljarder är lånegarantier från euroländer, sedan Storbritannien, det tyngsta EU-landet utanför euron, vägrade att bidra till en räddningsplan för euron. Sverige har inga legala förpliktelser att delta i krisfinansieringen.

Skulle Jan Björklund få sin vilja igenom att införa euron som valuta i Sverige skulle han få vara med och bestämma om pengarna i fonden, men då måste han också uttaxera pengarna från Sverige, vilket vi slipper nu. När det gäller själva beslutet om penningpolitiken inom euroområdet, fattas de av Europeiska centralbanken (ECB) på basis av den ekonomiska utvecklingen i ett genomsnitt där de största ekonomierna väger tyngst. Den penning- och valutapolitik som en liten och starkt exportledd ekonomi som den svenska behöver är en rörligare valuta, den svenska kronan, och en ränta som är mer anpassbar och betydligt lägre under ekonomisk kris. Den svenska räntan var då länge 0,75 procentenheter lägre än ECB:s. Se också artikeln 2010-05-20: ”Den rörliga svenska kronan och räntan bäst för Sverige” på vår hemsida: www.nejtilleu.se/botkyrka .